

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za kulturo, znanost, šolstvo in šport

6

Številka: 010-02/15-3/
Ljubljana, 28. 9. 2015

EPA 722-VII

Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport je na podlagi 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) sprejela

M n e n j e

k Predlogu zakona o spremembi in dopolnitvah Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah (ZAvMS-A) – skrajšani postopek

Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport je na 30. redni seji 28. 9. 2015 obravnavala Predlog zakona o spremembi in dopolnitvah Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah (ZAvMS-A), ki ga je v obravnavo v Državnemu zboru predložila Vlada.

Komisija predlog zakona **podpira**.

* * *

S predlogom zakona se zagotavlja skladnost zakona z Direktivo 2010/13/EU z dne 10. marca 2010 o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev in odpravlja nekatere nejasnosti in nomotehnične pomanjkljivosti, ugotovljene ob izvajanju veljavnega Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah.

Na podlagi pripomb Evropske komisije z vidika skladnosti z direktivo predlog zakona med drugim opredeljuje rešitve glede definicije evropskih avdiovizualnih del, sodelovanja med regulatornimi organi držav članic, svobode sprejemanja avdiovizualnih medijskih storitev iz drugih držav, prepoveduje avdiovizualna komercialna sporočila za zdravstvene dejavnosti in storitve, sponzoriranje poročil in informativnih programskih vsebin, televizijsko prodajo alkoholnih pijač. Pomembnejše so spremembe glede zaščite otrok in mladoletnikov v televizijskih programih in avdiovizualnih medijskih storitvah na zahtevo, pravice do kratkega poročanja v televizijskih programih in pravice javnosti do spremljanja pomembnejših dogodkov. Z namenom ustrežnejšega označevanja programskih vsebin, povečane zaščite

gledalcev zlasti otrok oz. mladoletnikov in izenačitve pogojev delovanja med programi, registriranimi v Sloveniji in tistimi z licenco v tujini, se časovni prag za vsebine po 12. letu starosti premakne z 21. na 20. uro. To je na čas, ko se na slovenskih televizijskih programih začnejo predvajati vsebine, primerne za odrasle gledalce. Pri zaščiti otrok in mladoletnikov v avdiovizualnih medijskih storitvah na zahtevo predlog novele še natančneje opredeljuje ukrep tehnične zaščite prek dodeljenega PIN kodnega sistema privzeto zaklenjenega pred vsebinami, ki bi lahko resneje škodovala otrokom in mladoletnikom. Predlog novele tudi predvideva, da morajo biti te vsebine opremljene z ustreznim vizualnim simbolom v katalogu teh vsebin, ne pa več v celotnem času predvajanja. Obveznost akustičnega opozorila se ukinja. Definicija kratkega poročanja se omejuje tako, da se 90-sekundni izsek v splošoinformativnih oddajah po novem predvaja le enkrat in najpozneje naslednji dan po končanju dogodka. V zvezi s pravico javnosti do spremljanja pomembnejših dogodkov novela dodaja obveznost jasnih meril za uvrstitev posameznega dogodka na seznam najpomembnejših dogodkov za televizijski prenos, postopek oblikovanja seznama pa je poenostavljen. Bistvena novost, ki jo opredeljuje predlog zakona, je uvedba tematskih programov, za katere ne bodo veljale obveznosti zagotavljanja programskih deležev po Zakonu o medijih. Glede na to, da slovenski gledalci že vrsto let lahko spremljajo tuje tematske programe, opremljene s slovenskimi podnapisi in slovenskim oglasi, bo slovenskim izdajateljem omogočeno enakovredno konkurirati z lastno specializirano ponudbo televizijskih vsebin.

* * *

Komisija opozarja na neustrezen pristop Vlade pri sprejemanju zakonodaje, saj se zakoni prepogosto in celo pod kazensko odgovornostjo dopolnjujejo in spreminjajo le na zahtevo Evropske komisije, ki spremlja uresničevanje direktiv Evropskega parlamenta in Evropskega sveta. Tudi ta novela, ki se sprejema po skrajšanem postopku, primarno odgovarja na direktivo in opozorila Evropske komisije ter le parcialno ureja področje. Na ta način ni mogoče pričakovati, da bi se zakonodaja na področju avdiovizualnih medijskih storitev sprejemala konsistentno in napredno v korist tako uporabnikov kot izvajalcev. Komisija zato pričakuje, da predlogi zakonov ne bodo le sledili direktivam EU, ampak se bodo pripravljali pravočasno, vsebinsko kot odgovor na empirične raziskave učinkov in posledic že veljavne zakonodaje, da bodo smiselno upoštevani kakovostni predlogi in da predlogi zakonov ne bodo le parcialno urejali določenih področij ter neskladno z drugo zakonodajo, ki soureja področje.

Razpravljavci so opozorili na zastarelo medijsko zakonodajo, ki omejuje razvoj celotnega medijskega prostora v povezavi z avdiovizualnimi storitvami, in na nedorečenost vloge različnih radijskih in televizijskih programov, katerih izvajalci zaradi zakonskih omejitev in nejasnosti s svojimi programskimi vsebinami ne morejo tekmovati z bogato in pogosto agresivno tujo produkcijo in distribucijo. Tuji programi namreč zasedajo kar četrtno oglaševalskega deleža. Na podlagi teh opozoril komisija podpira prizadevanje za prioriteten sprejem novega sodobnega zakona o medijih, ki bo omogočil obogatitev medijskega prostora in posodobitev storitev avdiovizualnih medijev ter opredelil vloge radijskih in televizijskih programov in opredelil tematsko specializirane programe.

V razpravi je bilo izpostavljeno zlasti vprašanje dodatne zaščite otrok in mladoletnikov pri spremljanju osrednjih dnevnoinformativnih oddaj, kjer se pri poročanju pogosto pojavljajo različne oblike nasilja, ki pa je predlog novele ne vključuje. V Sloveniji na tem področju še ni bilo ciljne raziskave, glede na izkušnje in različne raziskave v državah z naprednejšo avdiovizualno produkcijo in distribucijo pa tovrstna poročanja z nasilnimi prizori iz realnega življenja vplivajo na otroke in mladoletnike pri dojemljanju sveta, zlasti pa na razlikovanje med tem, kaj je fikcija in kaj resnično. Razpravljavci so se sicer strinjali, da otrokom in mladoletnikom v svetu hitro napredujoče elektronske tehnologije in različnih komunikacijskih orodij ter družabnih omrežij ni mogoče preprečiti dostopa do vsebin, ki so zanje škodljive. Obenem pa so kljub opozorilom o škodljivosti vsebin starši tisti, ki so odgovorni in ki odločajo o tem, ali bodo upoštevali ta opozorila ali ne.

Na podlagi razprave komisija predlaga naslednje spremembe besedila predloga zakona in matičnemu Odboru za kulturo predlaga, da jih povzame kot svoje amandmaje:

V 8. členu predloga zakona se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

"V sedmem odstavku 14. člena se na koncu odstavka za besedo "simbolom" doda vejico in doda besedilo: "razen če ni s tem zakonom drugače določeno"."

Sedanji drugi odstavek 8. člena postane tretji odstavek.

V 8. členu predloga zakona se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

"V 14. členu se doda nov osmi odstavek, ki se glasi: "(8) Če se v informativnih programskih vsebinah pojavijo prizori, ki utegnejo škodovati telesnemu, duševnemu ali moralnemu razvoju otrok in mladoletnikov, a so upravičeni s kontekstom (npr. prizori prometnih in naravnih nesreč ter njihovih žrtev, prizori vojnega nasilja), mora biti pred njihovim predvajanjem objavljeno ustrezno ustno opozorilo voditelja oddaje gledalcem oziroma drugo ustrezno opozorilo."

Odstavki, ki sledijo, se ustrezno preštevilčijo.

V 25. členu predlaganega zakona se k predlaganim spremembam 43. člena doda nova 5. točka, ki se glasi:

"5. v informativnih programskih vsebinah pred pojavljanjem prizorov iz osmega odstavka 14. člena ni objavljeno ustrezno ustno opozorilo voditelja oddaje ali drugo ustrezno opozorilo."

Točke, ki sledijo, se ustrezno preštevilčijo.

Obrazložitev:

Omenjena vsebinska dopolnitev se nanaša na prizore v informativnih programskih vsebinah, ki utegnejo škodovati telesnemu, duševnemu ali moralnemu razvoju otrok in mladoletnikov, a so upravičeni s kontekstom (npr. prizori prometnih in naravnih nesreč ter njihovih žrtev, prizori vojnega nasilja). Komisija meni, da bi v povezavi s pravico (odraslih gledalcev) do obveščенosti moralo biti omogočeno poročanje tudi o

dogodkih, ki lahko potencialno vznemirijo. Zaradi narave informativnih programskih vsebin, njihovega tradicionalnega časa razširjanja (pred časovnim pragom za programske vsebine, ki utegnejo škodovati otrokom in mladoletnim do 12. let) bi se namen zaščite otrok in mladoletnih lahko učinkovito dosegel s predlagano rešitvijo. Tovrstno ureditev poznajo tudi v drugih evropskih državah, podobna pa je bila v 84. členu Zakona o medijih, ki je z uveljavitvijo ZAvMS prenehal veljati. Namen določbe je ob veljavni zakonodaji sicer zajet v splošnem aktu Splošni akt o zaščiti otrok in mladoletnikov v televizijskih programih in avdiovizualnih medijskih storitvah na zahtevo (Ur. l. RS, št. 84/2013), vendar pa bi šele ureditev tega področja v zakonu agenciji omogočala učinkovit nadzor in sankcioniranje kršiteljev. V odmevnem primeru, ki se je zgodil v Sloveniji, v t. i. primeru "ravnatelj", je AKOS, ki nadzoruje uveljavljanje Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah, lahko izvedla nadzor, vendar je bila omejena v sankcioniranju.

* * *

Za poročevalca je bil določen član komisije dr. Radovan Stanislav Pejovnik.

Sekretarka
Mag. Damijana Zelnik, l.r.

Predsednik
Dr. Zoran Božič, l.r.